

Καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων

Με την υποστήριξη που παρέχει στα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει να ενισχύσει τη συμμετοχικότητα και τη συνοχή της ευρωπαϊκής κοινωνίας, και να προσφέρει σε όλους τους ανθρώπους ίση πρόσβαση στις ευκαιρίες και στους διαθέσιμους πόρους.

Νομική βάση

Το άρθρο 3 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα άρθρα 19 και 145 έως 161 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και ο τίτλος III του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στόχοι

Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού συγκαταλέγεται στους ειδικούς στόχους κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ και των κρατών μελών της. Σύμφωνα με το άρθρο 153 ΣΛΕΕ, η κοινωνική ενσωμάτωση μπορεί να επιτευχθεί αποκλειστικά και μόνο στη βάση συνεργασίας μη νομοθετικής φύσης, όπως είναι η ανοικτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ), ενώ το άρθρο 19 ΣΛΕΕ επιτρέπει στην ΕΕ να αναλαμβάνει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων τόσο με την παροχή νομικής προστασίας σε τυχόν θύματα όσο και με τη θέσπιση μέτρων ενθάρρυνσης.

Επιτεύγματα

A. Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Από το 1975 έως το 1994, η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα υλοποίησε μια σειρά από δοκιμαστικά σχέδια και προγράμματα που είχαν σχεδιαστεί για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού. Ωστόσο, λόγω απουσίας νομικής βάσης, η δράση της Κοινότητας στον τομέα αυτόν αμφισβητείτο συνεχώς.

Η κατάσταση άλλαξε το 1999 όταν τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία κατοχύρωσε την εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού ως στόχο της κοινοτικής κοινωνικής πολιτικής. Το 2000 συγκροτήθηκε η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή (άρθρο 160 ΣΛΕΕ).

Η στρατηγική της Λισαβόνας που δρομολογήθηκε το 2000 δημιούργησε έναν μηχανισμό παρακολούθησης και συντονισμού για τον καθορισμό στόχων και τη μέτρηση της φτώχειας με τη χρήση μιας σειράς δεικτών. Περιλάμβανε επίσης κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη και εθνικά σχέδια δράσης για την καταπολέμηση της φτώχειας και θέσπισε ένα νέο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών: την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ), μια εθελοντική διαδικασία πολιτικής συνεργασίας βάσει συμφωνηθέντων κοινών στόχων και δεικτών. Τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών

εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών, συνεργάζονται επίσης στο πλαίσιο της διαδικασίας. Από το 2006, ένα νέο πλαίσιο πολιτικής, η ανοικτή μέθοδος συντονισμού στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής ένταξης (κοινωνική ΑΜΣ), έχει ομαδοποιήσει και ενοποιήσει τρεις χωριστές ΑΜΣ στους τομείς της κοινωνικής ένταξης, της υγείας και της μακροχρόνιας φροντίδας, και των συντάξεων.

Με τη [σύσταση](#) που εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2008 σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας, η Επιτροπή δήλωσε ότι τα κράτη μέλη πρέπει «να χαράξουν και να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη συνολική στρατηγική για την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας, στρατηγική που να συνδυάζει επαρκή εισοδηματική στήριξη, αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες».

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» εισήγαγε έναν νέο κοινό στόχο για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού: τη μείωση του αριθμού των Ευρωπαίων που διαβιούν κάτω από το εθνικό όριο φτώχειας κατά 25 % και η έξοδος 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια έως το 2020. Ο στόχος αυτός δεν επιτεύχθηκε. Στο [σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) του Μαρτίου 2021, η Επιτροπή έθεσε έναν νέο πρωταρχικό στόχο: μείωση του αριθμού των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια (συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον 5 εκατομμυρίων παιδιών) έως το 2030. Οι σχετικοί εθνικοί στόχοι παρουσιάστηκαν τον Ιούνιο του 2022.

Η Επιτροπή δρομολόγησε τον Δεκέμβριο του 2010 την Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, μία από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», σε συνδυασμό με μια σειρά από σημαντικές πρωτοβουλίες, όπως η αξιολόγηση των στρατηγικών για την ενεργητική ένταξη σε εθνικό επίπεδο και η [Λευκή Βίβλος για τις συντάξεις](#).

Μετά τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2010, έπειτα από εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, η Επιτροπή παρουσίασε το 2013 [πρόταση](#) για την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης στη διακυβέρνηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Βασική συνιστώσα είναι ο πίνακας αποτελεσμάτων που είναι ένα σύνολο δεικτών, συμπεριλαμβανομένων δεικτών για την εισοδηματική ανισότητα, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, το ποσοστό των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και τον αντίκτυπο των κοινωνικών παροχών στη μείωση της φτώχειας.

Τον Νοέμβριο του 2017 και τα τρία κύρια θεσμικά όργανα της ΕΕ εξέφρασαν την προσήλωσή τους στον [ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων \(ΕΠΚΔ\)](#) σε μια κοινή διακήρυξη. Ο ΕΠΚΔ ορίζει την κοινωνική προστασία και ένταξη ως έναν από τους τρεις βασικούς τομείς ([2.3.1 Κοινωνική πολιτική και πολιτική απασχόλησης: γενικές αρχές](#)). Ο ΕΠΚΔ έχει χρησιμοποιηθεί για τη δρομολόγηση σειράς νομοθετικών και πολιτικών πρωτοβουλιών, όπως η [οδηγία \(ΕΕ\) 2019/1152](#) σχετικά με διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας, η δέσμη μέτρων για την κοινωνική δικαιοσύνη, στην οποία περιλαμβάνονται ο [κανονισμός \(ΕΕ\) 2019/1149](#) για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας, η [σύσταση του Συμβουλίου](#), της 8ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους

αυτοαπασχολούμενους και η [οδηγία \(ΕΕ\) 2022/2041](#) για επαρκείς κατώτατους μισθούς, η οποία επιδιώκει να καταπολεμήσει την φτώχεια των εργαζομένων.

Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων του Μαρτίου του 2021 περιλάμβανε ορισμένες πρωτοβουλίες: τη [στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού](#), τη [σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά](#), την [ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της αστεγίας](#), τη [σύσταση του Συμβουλίου για επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη](#), την [ευρωπαϊκή στρατηγική για την περίθαλψη](#) και μια [ομάδα υψηλού επιπέδου για το μέλλον της κοινωνικής προστασίας και του κράτους πρόνοιας](#), η οποία υπέβαλε 21 συστάσεις για τη βελτίωση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και των κρατών πρόνοιας. Τον Ιούνιο του 2021 οι υπουργοί Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων της ΕΕ ενέκριναν αναθεωρημένο κατάλογο πρωταρχικών δεικτών του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων.

B. Νομοθεσία κατά των διακρίσεων

Το 1997 μπορεί να θεωρηθεί κομβική χρονιά διότι ένα νέο άρθρο (σήμερα άρθρο 19 ΣΛΕΕ), εισάγεται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και εξουσιοδοτεί το Συμβούλιο να αναλαμβάνει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού. Το 2003 το εν λόγω άρθρο τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη της Νίκαιας, ώστε να καταστεί δυνατή η θέσπιση μέτρων ενθάρρυνσης. Το 2009 τέθηκε σε ισχύ ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, που συμπεριλαμβάνει αρκετά άρθρα σχετικά με την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων. Το 2011 η ΕΕ έγινε για πρώτη φορά στην ιστορία συμβαλλόμενο μέρος μιας διεθνούς συνθήκης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCRPD). Το 2017 ο ΕΠΚΔ επιβεβαίωσε και πάλι τις αρχές της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών.

Εγκρίθηκαν ορισμένες οδηγίες στον συγκεκριμένο τομέα:

- η [οδηγία για τη φυλετική ισότητα](#) (2000/43/ΕΚ).
- η [οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση](#) (2000/78/ΕΚ).
- η [οδηγία για την ίση μεταχείριση](#) (2006/54/ΕΚ), με την οποία συγχωνεύονται ορισμένες παλαιότερες οδηγίες περί ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες.
- η [οδηγία \(ΕΕ\) 2019/1158](#) σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές, θέτει σε ένα ευρύτερο πλαίσιο τον επιμερισμό, μεταξύ γυναικών και ανδρών, των ευθυνών που αφορούν τη φροντίδα.
- η [οδηγία \(ΕΕ\) 2022/2381](#) σχετικά με τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε θέσεις διευθυντικών στελεχών των εισηγμένων εταιρειών και σχετικά μέτρα.
- οι οδηγίες σχετικά με τα πρότυπα για τους φορείς ισότητας.
- η [οδηγία \(ΕΕ\) 2024/1385](#) για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας.

Μια [πρόταση οδηγίας, του 2008, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων εκτός του τομέα της απασχόλησης](#) (οριζόντια οδηγία κατά των διακρίσεων) σχετικά με την οποία δεν έχει ακόμη επιτευχθεί συναίνεση στο Συμβούλιο.

Γ. Χρηματοδότηση από την ΕΕ

Το κύριο χρηματοδοτικό μέσο είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), το οποίο διαθέτει κονδύλια της ΕΕ για τη συγχρηματοδότηση δράσεων που έχουν στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού, των διακρίσεων και την παροχή συνδρομής στα πλέον μειονεκτούντα άτομα, ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας ([2.3.2 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο](#)).

Για την περίοδο 2021-2027, το ΕΚΤ+ διαθέτει συνολικό προϋπολογισμό σχεδόν 99,3 δισ. EUR. Ο [κανονισμός ΕΚΤ+](#) απαιτεί το 25 % των κονδυλίων να διατεθεί για την κοινωνική ένταξη, τουλάχιστον το 3 % του προϋπολογισμού να δαπανηθεί για επισιτιστική βοήθεια και βασική υλική βοήθεια για τους απόρους, και στα κράτη μέλη όπου ο αριθμός των παιδιών που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τουλάχιστον το 5 % των πόρων του ΕΚΤ + πρέπει να δαπανηθεί για μέτρα που συμβάλλουν στην ισότιμη πρόσβαση των παιδιών σε δωρεάν υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και παιδική μέριμνα, αξιοπρεπή στέγαση και επαρκή διατροφή.

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) συστάθηκε το 2014 με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 223/2014](#). Το Ταμείο στηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών για την παροχή υλικής συνδρομής υπέρ των απόρων, σε συνδυασμό με μέτρα κοινωνικής ένταξης. Κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, ενσωματώνεται στο ΕΚΤ +.

Τον Σεπτέμβριο του 2020, θεσπίστηκε το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) προκειμένου να στηριχθούν τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να αντιμετωπίσουν την πανδημία COVID-19 και να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα, ιδίως μέσω συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας. Έως την ημερομηνία λήξης του, στις 31 Δεκεμβρίου 2022, είχε χορηγήσει 98,4 δισ. EUR σε δάνεια αντιστήριξης στα κράτη μέλη.

Ο [Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας](#) (ΜΑΑ) τέθηκε σε ισχύ τον Φεβρουάριο του 2021 με στόχο την παροχή χρηματοδότησης ύψους έως και 723,8 δισεκατομμυρίων EUR έως το τέλος του 2026 για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης COVID-19. Δύο από τους έξι πυλώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του ΜΑΑ συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Τον Μάρτιο του 2022, μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για τη δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE) προκειμένου οι κανόνες της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020 να καταστούν πιο ευέλικτοι. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τους πόρους αυτούς για τη χρηματοδότηση μέτρων έκτακτης ανάγκης και για την παροχή άμεσης στήριξης στους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής

ένταξης. Ο [κανονισμός σχετικά με την ευέλικτη βοήθεια για εδάφη \(FAST-CARE\)](#) επεκτείνει την υφιστάμενη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο της CARE.

Στο πλαίσιο της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει σειρά μέτρων για να διασφαλίσει ότι η φτώχεια και η κοινωνική ένταξη δεν θα επιδεινωθούν. Ορισμένα παραδείγματα είναι ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα.

Δ. Στρατηγικές της ΕΕ για συγκεκριμένες ομάδες

Μια νέα [στρατηγική της ΕΕ για την αναπηρία για την περίοδο 2021-2030](#) παρουσιάστηκε από την Επιτροπή τον Μάρτιο του 2021. Έχουν υλοποιηθεί πέντε από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένων του ευρωπαϊκού κέντρου πόρων AccessibleEU, της πλατφόρμας για την αναπηρία και της ευρωπαϊκής κάρτας αναπηρίας. Η εφαρμογή της στρατηγικής μπορεί να παρακολουθείται στον ιστότοπο του [πλαισίου παρακολούθησης της Επιτροπής](#).

Η Επιτροπή von der Leyen προσδιόρισε την οικοδόμηση μιας Ένωσης ισότητας ως μία βασική προτεραιότητα, πράγμα που οδήγησε σε μια σειρά νέων πρωτοβουλιών:

- τη [στρατηγική για την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2020-2025](#) σε συνέχεια της στρατηγικής δέσμευσης για την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2016-2019.
- την [οδηγία \(ΕΕ\) 2023/970 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, για την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας, μέσω της μισθολογικής διαφάνειας και μηχανισμών επιβολής](#).
- το [σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025](#).
- το [στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά](#).
- τη [σύσταση του Συμβουλίου για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά](#).
- τη [στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025](#).
- το [σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027](#), το οποίο περιλαμβάνει προτάσεις σε τέσσερις τομείς (εκπαίδευση, απασχόληση, στέγαση και υγεία) με στόχο την προώθηση της ενσωμάτωσης και της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών.
- τη [στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής 2021-2030](#).

Τα μέτρα της ΕΕ επικεντρώνονται συχνά στη νεολαία. Για να αντιμετωπίσει τον υψηλό αριθμό άνεργων νέων, η Επιτροπή πρότεινε το 2012 μια δέσμη μέτρων για την απασχόληση των νέων, και το 2013 την εγγύηση για τη νεολαία. Μια άλλη πρωτοβουλία για τη δημιουργία νέων ευκαιριών για τους νέους και τις νέες ήταν το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης το οποίο δημιουργήθηκε από την Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2016. Για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 και των

δυσανάλογων επιπτώσεων της στη νεολαία η Επιτροπή πρότεινε τη [δέση μέτρων για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων](#), η οποία περιλάμβανε [σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ενίσχυση των Εγγυήσεων για τη νεολαία \(Γέφυρα προς την απασχόληση\)](#). Η Επιτροπή δρομολόγησε μια νέα πρωτοβουλία πρακτικής άσκησης στο πλαίσιο του EKT+ με την ονομασία ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve) για να προσεγγίσει ευάλωτους νέους Ευρωπαίους που δεν βρίσκονται σε κανενός είδους απασχόληση, εκπαίδευση ή κατάρτιση, με σκοπό να τους βοηθήσει να βρουν θέση στην αγορά εργασίας. Η προαναφερθείσα [στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού](#) περιλαμβάνει δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας, του ρατσισμού και των διακρίσεων εις βάρος των παιδιών και η [ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά](#) αποσκοπεί στην πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, διασφαλίζοντας ότι τα παιδιά που έχουν ανάγκη έχουν πρόσβαση σε ένα σύνολο βασικών υπηρεσιών. Τον Ιανουάριο του 2024, για να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της εγγύησης για τα παιδιά, η Επιτροπή παρουσίασε ένα νέο πλαίσιο παρακολούθησης που θα χρησιμοποιηθεί από τα κράτη μέλη και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Τα άτομα που αντιμετωπίζουν μακροχρόνια ανεργία αποτέλεσαν επίσης επίκεντρο πολιτικής, στο πλαίσιο της οποίας περιλαμβάνεται [η σύσταση του Συμβουλίου, του 2016, για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας](#).

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει διάφορα ψηφίσματα με στόχο την ενίσχυση της δράσης της ΕΕ για τη μείωση της φτώχειας και τη βελτίωση των συνθηκών και των προοπτικών των κοινωνικά μειονεκτούντων ατόμων, π.χ. το ψήφισμά του [Οκτωβρίου του 2020](#), στο οποίο εξέφρασε την ανησυχία του για τις καταστροφικές κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης COVID-19, και το ψήφισμά του [Μαρτίου του 2021](#). Στα ψηφίσματα αυτά, το Κοινοβούλιο ζήτησε να δημιουργηθούν ισχυρά συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και ένα ευρωπαϊκό σύστημα αντασφάλισης ανεργίας. Τον Φεβρουάριο του 2021 το Κοινοβούλιο επανέλαβε αυτό το αίτημα σε [ψήφισμα σχετικά με τη μείωση των ανισοτήτων με ειδική έμφαση στη φτώχεια των εργαζομένων](#), στο οποίο ζητούσε επίσης μια γενική ευρωπαϊκή στρατηγική για την καταπολέμηση της φτώχειας και την παρουσίαση από την Επιτροπή ενός πλαισίου της ΕΕ σχετικά με το ελάχιστο εισόδημα. Το αίτημα του Κοινοβουλίου για μια ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά το 2015 τέθηκε σε εφαρμογή με σύσταση του Συμβουλίου, του Ιουνίου του 2021.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας (άρθρο 19 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ) έδωσε στο Κοινοβούλιο εξουσία έγκρισης όσον αφορά τη θέσπιση νομοθεσίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Το Κοινοβούλιο είχε καιρίο ρόλο στη συζήτηση που οδήγησε στην προσθήκη του εν λόγω άρθρου, και έχει ζητήσει αρκετές φορές από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή των οδηγιών κατά των διακρίσεων. Στο ψήφισμά του [Φεβρουαρίου του 2018](#), το Κοινοβούλιο εξέφρασε τη λύπη του για την έλλειψη προόδου όσον αφορά την οριζόντια οδηγία για την καταπολέμηση των διακρίσεων και ζήτησε από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να επαναλάβουν τις διαπραγματεύσεις. Επανέλαβε τα εν λόγω αιτήματά του σε σειρά μεταγενέστερων ψηφισμάτων, ενώ το θέμα συζητήθηκε από την ολομέλεια τον Οκτώβριο του 2019.

Το Κοινοβούλιο έχει ζητήσει επίσης τη συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας των φύλων στους προϋπολογισμούς και στη χάραξη πολιτικής, καθώς και τη διεξαγωγή εκτιμήσεων επιπτώσεων με γνώμονα το φύλο κατά τη διαμόρφωση κάθε νέας πολιτικής. Στα ψηφίσματά του εκφράζει επίσης ανησυχία για τη διάσταση του φύλου που ενέχει η φτώχεια και το συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων (π.χ. στα ψηφίσματα του [Ιουνίου του 2018](#) και του [Νοεμβρίου του 2017](#)). Το ψήφισμά του [Απριλίου του 2018](#), επικεντρώνεται στην ενδυνάμωση της θέσης των γυναικών και των κοριτσιών μέσω του ψηφιακού τομέα. Σε ψήφισμα του [Ιουλίου του 2022](#) σχετικά με τη φτώχεια των γυναικών στην Ευρώπη, το Κοινοβούλιο αναγνωρίζει ότι η άρση των υφιστάμενων εμποδίων στην ισότητα στην αγορά εργασίας και στην πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, όπως η μακροχρόνια φροντίδα και η παιδική φροντίδα, αποτελεί ουσιαστική στρατηγική για την εξάλειψη της φτώχειας των γυναικών.

Το Κοινοβούλιο έχει ταχθεί υπέρ της βελτίωσης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Στο πλαίσιο διαφόρων πρωτοβουλιών, το Κοινοβούλιο [ζητεί](#) μια φιλόδοξη ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία μετά το 2020, και [καλεί](#) τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να επαναβεβαιώσουν τη δέσμευσή τους για την επίτευξη ισότητας χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία, και να εφαρμόσουν πλήρως την UNCRPD.

Το Κοινοβούλιο [εφιστά ιδιαίτερα την προσοχή](#) στη ευάλωτη κατάσταση συγκεκριμένων ομάδων κατά τη διάρκεια της πανδημίας, και ζητεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την καταπολέμηση της φτώχειας. Στις 8 Ιουλίου 2020, το Κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με διανοητική αναπηρία στην κρίση COVID-19](#). Σε [ψήφισμα του Σεπτεμβρίου του 2020, το Κοινοβούλιο καλεί τα κράτη μέλη](#) να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των κοινοτήτων των Ρομά, και την προστασία της υγείας τους εν μέσω της κρίσης της COVID-19. Η αύξηση του ποσοστού αστεγίας σε ολόκληρη την ΕΕ και η έλλειψη οικονομικά προσιτής στέγασης αποτελούν αντικείμενο αυξανόμενης ανησυχίας για το Κοινοβούλιο, όπως προκύπτει από τα ψηφίσματά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του [Νοεμβρίου του 2020](#) και του [Ιανουαρίου 2021](#). Σε αυτά, το Κοινοβούλιο καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι το δικαίωμα σε επαρκή στέγαση αναγνωρίζεται και εφαρμόζεται ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα στην ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Τον Οκτώβριο του 2022, στο πλαίσιο της ενεργειακής κρίσης και της κρίσης του κόστους ζωής, το Κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα σχετικά με την αντίδραση της ΕΕ στην αύξηση των τιμών της ενέργειας στην Ευρώπη](#), με το οποίο καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι πολίτες μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά στη θέρμανση των κατοικιών τους, και υπογραμμίζει την ανάγκη να αποφεύγονται οι εξώσεις για τα ευάλωτα νοικοκυριά. Τονίζει ότι πολλοί άνθρωποι βρίσκονταν ήδη σε ευάλωτη κατάσταση πριν από την κρίση, και προειδοποιεί ότι ο πληθωρισμός μπορεί να καταστήσει την κατάσταση αφόρητη για τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, ενώ η μεσαία τάξη πλήττεται επίσης όλο και περισσότερο. Ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως τις υφιστάμενες επιλογές για τη μείωση των φόρων στα ενεργειακά προϊόντα, και καλεί την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο να δοθεί στα κράτη μέλη περιθώριο να θεσπίσουν περαιτέρω προσωρινές απαλλαγές ή μειώσεις των ειδικών φόρων κατανάλωσης και των ενεργειακών φόρων. Για να απαντήσει σε

αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε [τον Οκτώβριο του 2023 σύσταση σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια](#).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα αυτό, επισκεφθείτε τον ιστότοπο της [Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων](#).

Samuel Goodger / Monika Makay
05/2024